

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/153/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116222816
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2017:8116222816.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: Y. E., G.. XX.X.XXXX, K. K. X, zastúpený: JUDr. Ambróz Motyka, advokátska kancelária, Námestie SNP 7, Stropkov, p r o t i žalovanému: Provident Financial, s.r.o., so sídlom Mlynské nivy 49, Bratislava 2, IČO: 35805731, zastúpený: De minimis, spol. s r.o., so sídlom Lovinského 22, Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovaný **m á** voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou zo dňa 9.11.2016 sa domáhal voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 252,27 Eur. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 30.6.2007 uzavrel so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou mu bol poskytnutý úver 10.000 Sk (331,94Eur). V zmluve boli uvedené celkové náklady 7.600 Sk (252,27 Eur), pozostávajúce z úroku 15% p.a. a administratívneho poplatku. Žalobca mal teda žalovanému zaplatiť 17.600 Sk (584,21 Eur) v 55 týždenných splátkach, čo aj zrealizoval. Vyslovil názor o neprijateľnej zmluvnej podmienke v súvislosti s administratívnym poplatkom. Uviedol, že jeho výška je priamo odvodená od hodnoty poskytnutej istiny. Uvedený poplatok nie je vylúčený zo súdneho prieskumu, netýka sa hlavného predmetu plnenia, ani primeranosti ceny a nebol individuálne dojednaný. Výšku RPMN 220,94% považoval za neúmerne vysokú a v rozpore s dobrými mravmi. Napokon uviedol, že o bezdôvodnom obohatení žalovaného sa dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v júni 2015, kedy bol informovaný o náležitostiach zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o tom, že v prípade ich absencie úver je bezúročný a bez poplatkový.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Žalobca riadne splatil celú sumu úveru ešte dňa XX.X.XXXX. Nesprávna je aj jeho argumentácia o hlavnom predmete zmluvy a primeranosti ceny, keďže žalobca použil nesprávnu právnu úpravu. Celkové náklady úveru pozostávali iba z úroku a administratívneho poplatku a sú presne číselne vyjadrené. Úrok 15% p.a. nie je neprimeraný. Administratívny poplatok bol účtovaný podľa zmluvy za správu úveru, čo je všeobecne známy pojem. Poplatky za správu úveru boli zakázané až od 10.6.2013 zákonom č. 132/2013 Z.z., podľa výkladu argumentum a contrario za predchádzajúce obdobie boli tieto poplatky v súlade so zákonom a poukázal pritom aj na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR - Cpjn203/2013 zo dňa 23.4.2014. Zdôraznil, že podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenie ods. 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia. Preto akákoľvek cena nemôže byť nikdy neprijateľnou podmienkou.

3. Žalovaný teda nikdy neprijal od žalobcu žiadne plnenie, ktoré by nezodpovedalo ich vzájomnej písomnej dohode. Vzniesol aj námietku premičania, pričom poukázal na to, že žalobca mal podať žalobu

v zákonnej trojročnej premlčacej dobe. Úmysel na bezdôvodné obohatenie sa podľa neho nepreukazuje statusom zmluvnej strany. Navyše orgány dozoru (SOI, NBS), ako aj súdy vykonali opakované kontroly adhézných zmlúv žalovaného, pričom neexistuje žiadne právoplatné rozhodnutie, ktoré by žalovanému stanovilo nejakú povinnosť, či obmedzenie v rámci jeho adhézných zmlúv a poukázal na konkrétne právoplatné rozsudky iných súdov.

4. V písomnom vyjadrení z 24.3.2017 žalobca zdôraznil, že dohoda o administratívnom poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže nebola individuálne dojednaná, navyše ním za bližšie neurčené služby musí zaplatiť poplatok v nešpecifikovanej výške, ktorý navyše nesleduje záujmy spotrebiteľa ale len veriteľa a to spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Poukázal tiež na neprimeranú výšku RPMN a v tej súvislosti na § 39 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil aj to, že údaj o RPMN nebol uvedený na prvej strane zmluvy, ale zakomponovaný bol do zmluvného textu pripomínajúceho obchodné podmienky a navyše nebol jednoznačne vyjadrený, pretože v bode 11 boli uvedené tri rôzne výšky RPMN. Týmto podaním zároveň rozšíril žalobu o určenie, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX - administratívny poplatok je neprijateľná. Súd zdôrazňuje, že toto písomné vyjadrenie žalobcu obsahujúce rozšírenie žaloby bolo dourčené právnomu zástupcovi žalovaného len na pojednávaní, keďže súdu bolo predložené niekoľko dní pred pojednávaním.

5. Súd túto zmenu žaloby na pojednávaní nepripustil s poukazom na § 143 ods. 1 CSP. Keďže prítomní boli právni zástupcovia oboch strán a odvolanie voči tomuto uzneseniu prípustné nie je, súd ho nevydáva. K nepripusteniu zmeny žaloby došlo z dôvodu, že vychádzajúc zo zásady kontradiktórnosti, v prípade pripustenia zmeny žaloby by súd musel pojednávanie odročiť, aby žalovaný mal právo na riadne oboznámenie sa s danou zmenou žaloby, ale takýto postup súd považoval za nehospodárny a navyše neúčelný vzhľadom na prijatý právny názor, ktorý je rozobratý v ďalšej časti rozsudku. Napokon súd postráda aj zmysel takejto žaloby, ak zmluvný vzťah bol ukončený ešte pred 9 rokmi a je zrejmé, že daný typ zmluvy žalovaný už dávno nepoužíva, čo je súdu známe z jeho činnosti. Navyše podľa názoru súdu žalobca aj nesprávne formuloval žalobný petít ohľadom vyslovenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže s poukazom na § 298 CSP sa má uviesť celé znenie príslušnej zmluvnej podmienky.

6. Súd vykonal dokazovanie písomnými vyjadreniami strán, ústnymi vyjadreniami právnych zástupcov, zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, prehľadom o úhradách žalobcu a zistil tento skutkový stav:

7. Strany uzavreli dňa XX.X.XXXX formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere pod č. XXXXXXXXXX, ktorou žalovaný poskytol žalobcovi bezúčelový úver vo výške 10.000 SK. Žalobca sa zaviazal žalovanému zaplatiť celkové náklady v súvislosti s týmto úverom vo výške 7.600 Sk, takže celková čiastka, ktorú bol povinný žalovanému zaplatiť, bola vyčíslená na sumu 17.600 Sk. V ďalej časti zmluvy sa uvádza, že žalobca splatí žalovanému sumu 17.600 Sk v 55 týždenných splátkach po 320 Sk, pričom splatnosť prvej splátky nastane 7.kalendárny deň po uzavretí zmluvy. V zmluve je tiež uvedené, že celkové náklady, ktoré žalobca za zaväzuje zaplatiť žalovanému zahŕňajú úrok vo výške 15% p.a. a administratívny poplatok. Na druhej strane tej istej zmluvy v bode 11 sú uvedené tri výšky RPMN podľa dohodnutej doby splatnosti, pričom pri úvere so splátkou 55 týždňov je uvedené RPMN vo výške 220,94 %.

8. Z prehľadu o úhradách vyplýva, že žalobca celú sumu 17.600 Sk uhradil jednotlivými splátkami. Prvú splátku zaplatil 7.7.2007 a poslednú dňa 25.4.2008. Pokiaľ ide o výšku žalovanej sumy, túto žalovanému zaplatil v splátkach za obdobie od 8.2.2008 do 25.4.2009.

9. Predmetnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere je potrebné posúdiť podľa právnych noriem účinných v čase jej uzavretia. Pokiaľ ide o všeobecný právny predpis je ním Občiansky zákonník v znení účinnom od 1.5.2007 do 30.9.2007.

10. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy, upravené v 8 časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

11. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

14. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenie ods. 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

15. Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

16. Podľa § 23a § ods. 1 zákona č. 634/1992 Z.z (opäť v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

17. S poukazom na vyššie citovaného ustanovenia je nepochybné, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere má charakter spotrebiteľskej zmluvy. Súd však v danom prípade nesúhlasil s názorom žalobcu o neprijateľnej zmluvnej podmienke týkajúcej sa administratívneho poplatku. Neprijateľnú zmluvnú podmienku totiž možno vysloviť za predpokladu, že príslušná zmluva (či už celá alebo jej časť) je platná. Ak by zmluva alebo jej príslušná časť bola absolútne neplatná je logické, že nemožno vysloviť neprijateľnú zmluvnú podmienku, keďže z absolútne neplatného právneho úkonu neplynú žiadne práva ani povinnosti.

18. V tomto konkrétnom prípade bol v zmluve jej účastníkmi dohodnutý administratívny poplatok, avšak nie je zrejmé v akej výške a za aké plnenie. Dohodnutý bol totiž aj úrok 15% p.a., 55 týždňová splatnosť, pričom zo zmluvy je zrejma len výška všetkých nákladov, teda zmluvného úroku a administratívneho poplatku a to v úhrnnej výške 7.600 Sk. Dohodnutý administratívny poplatok preto nespĺňa atribút určitosti, čo sa týka jeho obsahu, ale predovšetkým výšky. To spôsobuje neplatnosť dohody v časti administratívneho poplatku s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 41 Občianskeho zákonníka.

19. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

20. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

21. Napriek záveru o tom, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu, ale len v časti administratívneho poplatku, súd žalobu zamietol, majúc za to, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne.

22. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

23. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

24. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

25. V danom prípade teda by v časti zaplateného administratívneho poplatku išlo o bezdôvodné obohatenie vzniknuté plnením z čiastočne neplatného právneho úkonu.

26. Premlčanie pri bezdôvodnom obohatení je upravené v § 107 Občianskeho zákonníka.

27. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

28. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

29. Rozhodujúce pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby je to, kedy žalobca zaplatil žalovanému navyše ako mal z platnej zmluvy. V danom prípade, vychádzajúc z výšky žalovanej sumy a prehľadu o úhradách žalobcu, išlo o obdobie od 8.2.2008 do 25.4.2008, kedy žalobca zaplatil konkrétne splátky.

30. Súd zastáva názor, že aj keď subjektívna premlčacia lehota podľa zákona plynie od doby, kedy sa oprávnený subjekt dozvedel o bezdôvodnom obohatení povinného subjektu a jeho výške, túto vedomosť je potrebné odvíjať od toho, kedy žalobca získal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť bezdôvodné obohatenie. Nie sú teda vôbec relevantné jeho právne znalosti (platí zásada neznalosť zákona neospravedlňuje), teda nie je podstatné, či vedel o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov a teda či bol subjektívne schopný posúdiť uvedené skutkové okolnosti. Tieto závery vyplývajú z viacerých rozsudkov Najvyššieho súdu ČR - 26Cdo 785/2011 zo dňa 24.4.2012, 28Cdo 685/2011 zo dňa 28.3.2012, 28Cdo 3977/2007 zo dňa 18.3.2008, 33Odo 528/2006 zo dňa 29.3.2007, 33Odo 306/2005 zo dňa 27.3.2007, ale aj rozsudku Najvyššieho súdu SR 1Cdo 67/2011. V danom prípade sa žalobca o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedel najneskôr 25.4.2008, teda kedy zaplatil žalovanému poslednú splátku a je nemysliteľné, aby súd akceptoval jeho názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty od júna 2015, kedy sa údajne dozvedel o bezdôvodnom obohatení na základe právnej analýzy od spomínaného združenia, teda po 7 rokoch. Takéto ponímanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je neakceptovateľné a znamenalo by, že ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zbytočné, keďže každý oprávnený subjekt by si začiatok plynutia tejto lehoty prispôbil tak, aby nárok premlčaný nebol, keďže posúdenie by záviselo len od jeho tvrdenia. Navyše žalobca toto svoje tvrdenie ani nijakým spôsobom nepreukázal.

31. K totožnému právnemu záveru ohľadom začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty dospel aj Krajský súd Nitra v rozsudku 25Co/1019/2015 zo dňa 27.7.2006 a 6Co/220/2015 zo dňa 27.1.2016. Aj podľa týchto rozsudkov lehota v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka má vychádzať zo dňa kedy bol splatený žalovanej spoločnosti úver, z ktorého žalobca požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia a to bez ohľadu na skutočnosť, či žalobca skutočne vedel o prípadnej neplatnosti zmluvy a o tom, že sa bezdôvodne žalovaná spoločnosť obohacuje.

32. Súd teda dospel k záveru, že v tomto prípade dvojročná subjektívna premlčacia lehota uplynula 25.4.2010 a keďže žaloba bola podaná až 9.11.2016, nárok bol už dávno premlčaný.

33. Podľa súdu uplynula aj objektívna premlčacia lehota, ktorá je trojročná, pretože úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu by musel preukázať žalobca. Žalobca však tento úmysel žalovaného nepreukázal a dokonca nesplnil si v tomto smere ani svoju povinnosť tvrdenia, keďže napriek tomu, že mu bolo doručené vyjadrenie žalovaného s námietkou premlčania práve s poukazom na trojročnú objektívnu premlčaciu lehodu, žalobca na túto námietku žiadnym spôsobom nereagoval. Priamy úmysel podľa názoru súdu je nemožné preukázať a o nepriamy úmysel by išlo vtedy, ak by žalovaný uzavretím predmetnej zmluvy nechcel priamo bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu, ale pre prípad, že k tomu dôjde, bol s tým uzročený. Žalovaný pritom predložil súdu zoznam 38 rozsudkov, predmetom ktorých bolo vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, alebo vydanie bezdôvodného obohatenia, podľa ktorých žalovaný bol úspešný. Pokiaľ teda samotné súdy nie sú jednotné pri posudzovaní platnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v rámci posudzovania jej povinných náležitostí nemožno dospieť k záveru o úmyselnom obohacovaní sa žalovaného na úkor žalobcu. Ani v

prípade, ak žalovaný neuvedie povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v príslušnej zmluve, neznamená preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. K takému záveru dospeli sudy vo viacerých svojich rozhodnutiach napr. Krajský súd Banská Bystrica 14Co/1128/2014, 17Co/968/2013, 13Co/90/2015, 13Co/17/2015 alebo aj Krajský súd Prešov 15Co/207/2015. Súd teda dospel k záveru, že trojročná objektívna premlčacia lehota uplynula 28.4.2011, a preto z dôvodu premlčania súd žalobu zamietol s poukazom na § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

34. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20160701>>). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

35. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Súd totiž nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len vo výnimočných prípadoch a keďže žalovaný bol v spore úspešný, súd mu priznal plnú náhradu trov konania.

36. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.